

- afektivní řeč**, některé její prvky se uplétají ve verši 34
- akademický verš** 43; je východiskem pro zkoumání obecné veršové problematiky 42
- aktualizace hranic mezi prózou a veršem** 46
- alexandrín**, typický národní verš; jeho významová hodnota 39
- anaforické vyznačování začátků určitých celků** v umělecké próze 44 n.
- apriornost tradičního dělení literárních žánrů** 25
- asociace** verše s určitými tématy a žánry 15
- asylabický verš** 80
- asymetričnost dvojverší** v bezrozměrném verši 65, 66
- autorská řeč** odlišena strofickou od řeči přímé 92
- Beda Venerabilis** o literárních žánrech 25
- bezpříznaková výrazová forma** literárního projevu 41
- bezrozměrný verš** vytlačuje v 15. stol. verš osmislabičný; důvody toho 17; jeho vztah k verši rozměrnému v renesanční době 37; hranice mezi veršem bezrozměrným a rozměrným 56 n.; počet slabik bezrozměrného verše 61 n.; vzniká někdy z verše původně osmislabičného 66, 84; souvislost počtu jeho slabik s tvarem soudobé prozaické věty 63; blíží se próze asymetričností dvojverší (vztahem sylabické struktury veršů tvořících dvojverší) 65; jeho sylabizace 84
- Blebl Konstantin**, o jeho strofice 89 n., 99
- blankvers** nesouvisí přímo s desetslabičným veršem renesanční doby 18
- celky literárněvědné**, jejich existence je podložena některými společnými zvláštnostmi řady literárních děl 22; kdy vznikají (souhrn) 23
- česury závazné** jako prostředek podtrhující členění jazykového projevu na celky sui generis 49
- čítání rytmické** musí být bráno v úvahu při určování veršových systémů a typů 55; v době Dobrovského reformy 75
- časomíra**, její specifická významová hodnota 39 n.
- „čistě“ formy** a útvary 41, 42, 54
- čistě sylabický verš**, jeho hranice s jinými veršovými systémy 55n., 57, 67 n.; v starší literatuře 72 n.; „vstávání“ a „lehání“ slov v něm 76; v obrozené poezii nemohl existovat vedle verše sylabotónického 80
- čistě tónický verš**, jeho hranice s jinými veršovými systémy 57
- členění jazykových projevů** při afektu 34; členění subjektivní 86
- členění kompoziční** a jeho vztah k členění strofickému 90, 91
- členění myšlenkové** a strofika 107 n., 110 n.; podporováno rozložením rýmů 110
- členění na verše** přináší zvláštní významové kvality 49; nebývá graficky vyznačováno 97
- členění větné** ve veršovaném textu 33 n.
- členění na strofy**, jeho vztah k členění větnému 89 n.; jeho vztah k členění kompozičnímu 90, 91; jeho vztah k členění významovému 102; rozložení rýmů ve strofice z hlediska členění 104 n.; vztah členění na strofy k členění myšlenkovému 106 n.; ztrácí významovou hodnotu, když se zmechanizuje 113; nebývá graficky označováno 97
- Dalimilova kronika**, vztah jejího verše k verši

osmislabičnému 62 n.; jsou sylabické různovary jejího verše jevem stylistickým? 81 n.
deformace jazyka v básnictví, kritika této teorie 71

dějiny verše jako doprovod dějin literárních 21
délka strofy 99 n.

desetislabičný verš v renesanční době 18

determinace tvaru sloky zvláštnostmi daného jazyka 100

dialog sám netvoří podstatu dramatu 29

dierese jako prostředek podtrhující členění jazykového projevu na celky sui generis 49; střední dierese ve verši čistě sylabickém 75

diferenciace literárněvědného bádání 7

disimilační tendence v sylabismu dvojverší jako základní tendence bezrozměrného verše 61, 64 n.

Dluska Marie, její klasifikace staropolského verše 54; zavádí termíny *dominanta* a *kóda* 65; o subjektivním podtextu ve veršovaných jazykových projevech 71; úsilí budovat teorii verše se stálým přihlžením k jeho významové hodnotě 86.

Dobrovský Josef, jeho prozodické úsilí 11; jeho prozodická reforma doprovází nástup osvícenství 18; odstraňuje čistě sylabický verš 73; požadavky jeho reformy 79 n.

dominanta 65

drama, jeho podstatou není dialog 29; uplatnění verše v něm 34; verš v jeho vývoji 36 n.

epika, uplatnění verše v ní 35 n.

eufonické prvky podtrhují v básnickém textu určité představy 95

filologické bádání a literární věda 7

forma verše může být charakteristická pro žánrové povědomí 32

forma „lehká“, tj. vypracovaná praxí 62, 63

forma „čistá“, tj. vyhraněná 41

formalismus, boj s ním 8

frázování 65, 70

gravitační bod bezrozměrného verše 60

Hanka Václav upravil bezrozměrný verš Dalimilovy kroniky na domněle původní verš osmislabičný 63

hexamet leoninský 42

hierarchie literárních druhů 42

Holub Miroslav, výstavba kontextu v jeho básních 48, 92

Horálek Karel, jeho práce o verši 12, 68

hranice mezi veršem a prózou 46 n., 48; **mezi** veršovými systémy a typy 55 n.; mezi jevy stylistické povahy a novou kvalitou metrickou 60; strofy, její označování a neoznačování 97

Hynek z Poděbrad, jeho bezrozměrný verš 82

ideologické východisko literárněvědné problematiky 8

imanentní vývoj 41 n.

impuls metrický a nepravidelnosti ve strofice 99

instrumentace hlásková ve strofě 94

irelevantní prvky při interpretaci výrazových forem umělecké literatury 53

izosylabismus jako prostředek podtrhující členění jazykového projevu na celky sui generis 49; ve verši sylabotónickém a čistě sylabickém 75

Jádro sylabické viz *syabické jádro*

jamb Vrehlického 79

jazykovědné literární problematika jako zvláštní větev filologického bádání 7; rozpinání lingvistiky na újmu literární vědy v této oblasti 8

jazyková činnost podmiňují významovou hodnotu verše 16

klausule rytmické 44; v próze 42; v strofice 98
Klementínské zlomky, rozbor jejich verše přispívá k určení charakteru skladby 19

kóda 65

komedie, obsahový podklad jejich morfologických znaků 24

kompozice, strofika na ni vykonává tlak 113 n.

koncentrovaný asyabický verš 80

kontext, jeho výstavba v básních M. Holuba 48, 92

konvence způsobuje pocit vázanosti verše k určitým literárním druhům 22, 38 n.; veršová konvence bývá vytvářena taneční písní 39; konvence recitační a grafická 53

Král Josef, jeho metrické práce 10 n.

kulturní dědictví a jeho přehodnocování 9

kulturní situace ve 14. stol. vyvíjela tlak na

- vytváření specifického uplatnění verše v literárních projevech 16
- kvalita nová** ve veršové výstavbě vzniká kvantitativním narůstáním prvků 54
- kvalita metrická**, hranice mezi novou kvalitou a mezi jevy stylistické povahy uvnitř staré metrické normy 60
- kvality významové** vyplývající z členění jazykového projevu na verše 49
- kvantitativní narůstání prvků** a vznik nové metrické kvality 54
- lehání a vstávání slov** ve verši (Stach) 76, 78
- lehké a těžké doby** ve verši sylabotónickým a jejich nivelizace 68
- lehká forma**, tj. forma vypracovaná praxí a ustálená 62, 63
- leoninské hexametry** 42
- limitující asylabický verš** 80
- lingvistické otázky**, ústup dnešní literární vědy od nich 8; lingvistický výklad vnitřní vývojové dynamiky verše 17
- literární historie klasická**, její ideologické východisko 8
- literárněhistorická problematika**, její odtrhávání od otázek lingvistických 9; její úloha při výkladu změny veršových forem 17 n.
- literární proudy a směry** 42
- literární věda** se oddělila od lingvistiky; důsledky toho 7; její ústup od problémů poetiky 8; její vztah k literární praxi 9
- literární žánry** viz *žánry literární*
- literárnost textu** označována ve 14. stol. užitím verše 15
- logický význam slov** a verš 16
- lyrickoepické skladby** ve 14. stol. a užití strofiky v nich 116
- lyrika**, důvody jejího sepětí s veršem 33 n.; verš v jejím vývoji 38; strofa v lyrice 92; lyrika mluvní a zpěvní, užití strofy 94
- lyrizování epiky** 38
- lyrickoepický žánr**, verš jeho znakem 38
- marxistická metodologie** v literární vědě 8
- Mastlíkář**, využití protikladu verše bezrozměrného a osmislabičného 37
- matematické údaje**, jejich hodnota pro určování hranice mezi veršem čistě sylabickým a sylabotónickým 70; samy nemohou být rozhodující pro určení veršového systému nebo typu 55
- mechanický vývoj** 17
- metrický impuls** a nepravidelnosti ve strofice 99
- metrum** 41, 58
- mezislovní předěly** uvnitř verše viz *caesury a diresse*
- mimojazykoví činitelé** ve vývoji verše 17
- mluvní lyrika** a strofa 94
- mluvní a zpěvní verš** v době husitské a pobělohorské 74
- moment zklamaného očekávání** ve strofice 91, 101
- morfologická stránka literárního díla**, její studium se nedá oddělit od studia jeho obsahu 23
- Mukařovský Jan**, jeho práce o verši 12
- myšlenkové členění strofy** 106 n.
- nauka o verši** jako jedna z oblastí jazykovědného bádání 7
- nevázaná řeč** a řeč vázaná 42
- nivelizace** protikladu těžkých a lehkých dob ve verši 68 n.
- norma metrická nová** vyrůstá ze stylistických variantů v mezích normy starší 60; její „umělost“ ve srovnání s normou obecně jazykovou 71
- normovaná rytmická struktura** jazykového projevu 41
- Nováková Julie**, hledá český funkční ekvivalent klasického hexametru 39
- novátorství** v oblasti formy 10
- novela**, její morfologické znaky mají ideový podklad 24
- novela renesanční** 36
- „obehrání“ starších forem**, vývoj verše se nedá na tento imanentní vývoj redukovat 17
- obměny strof** z významového hlediska 98 n.
- obsah**, souvislost vývoje verše s vývojem zobrazeného obsahu 9 n.; nutnost dívat se na veršové otázky pod zorným úhlem sdělovaného obsahu 14, 17
- obsahové skoky** při strofické výstavbě dějové básně 113
- odraz těžé skutečnosti** v různých žánrech 26 n.
- odstavce**, hranice mezi odstavcem a strofou 95 n.

Ohrenphilologie a její překonávání 13
opakování, forma básně založena na řadě opakování různé hodnoty 113 n.
optimální délka strofy 118
osmislablíbný verš, proč se u nás rozšířil za středověku 16; za husitství a renesance 17; jeho vztah k verši bezrozměrnému 37, 38; v historickém vývoji předěláván někdy na verš bezrozměrný 66, 84

parataktické řadění představ ve verši V. Závady 50
parodie dosvědčuje sepětí verše s určitými žánry 32
pětiveršová strofa, její významová funkce v starší literatuře 117 n.
pevné formy strofické 39; jejich významová hodnota 114
pisně taneční vytváří určité konvence veršové výstavby 39
podstatné rysy verše, dvě cesty jejich zkoumání 42
podtext subjektivní, jeho vyjadřování veršem 71
poetika, jazykovědně literární problematika jejím základem 7; ústup dnešní literární vědy od jejích otázek 8
poetika 106, 107
povědomí žánrové, verš je jeho složkou 39
pozitivismus 8
pražská lingvistická škola, překonala stanovisko Ohrenphilologie 13
prolínání literárních druhů a vznik přechodných forem mezi prózou a veršem 50
prostupování prvků typických pro verš s prvky typickými pro prózu 44 n.
protiformalistické tendence v naší literární vědě 9
proudy a směry literární 42
próza, souvztažnost vývoje umělecké prózy s vývojem verše 10; rytmizovaná próza středověká 51; rým v próze a rytmizace prózy 42
próza a verš jako dvě základní výrazové formy literárního projevu 41
prozodizovaný verš 42, 46, 65
prozodická hodnota jednotlivých slabik ve verši 68
předělitel, jeho úloha ve středověkém lite-

rárním životě 36
přehodnocování kulturního dědictví 9; hotových forem při vývoji verše 17
přechodné formy mezi prózou a veršem jako důsledek prolínání literárních druhů 50
přesahy, jejich přibývání při sylabizaci verše 73; ve strofě 101 n.
přesuny v inventáři hotových veršových forem 17
přímá řeč, verš jako její stylizace 34; odlišována od řeči autorské strofikou 92
příznaková forma literárního projevu 41
recitační lyrika a strofa 94
recitátor řemeslný, jeho úloha v literárním životě 16, 36
román 26 n.
rozbor verše pomáhá interpretovat staré literární památky 19
rozměrný verš, jeho hranice s veršem bezrozměrným 56 n.; jeho vztah k bezrozměrnému verši v renesanční době 37
Rozmlouvání člověka se smrtí, rozbor veršové výstavby odhaluje autorův vztah ke světu 19 n.
rozpínání lingvistiky v jazykovědně literární problematice 8
různotvary veršové 54; jsou v Dalimilově kronice jevem stylistickým? 81
rým v próze 42; rým jako jeden z prostředků podtrhujících členění jazykového projevu na celky sui generis 49; jeho rozložení ve strofě 104 n.; jeho rozložení podporuje a zvyrazňuje myšlenkové členění 110
rytmické eítění v době reformy Dobrovského 75
rytmizace prózy 42
rytmizovaná próza středověká 51
rytmotvorné prvky, jejich objektivně zjistitelný počet není rozhodující pro určení, zda jde o verš, nebo o prózu 53

řeč afektivní, některé její prvky se uplatňují ve verši 34
řeč autorská odlišena strofikou od řeči přímé 92
řeč přímá, verš jako její stylizace 34
řeč vázaná 42, 43, 46

samopohyb ve vývoji 17, 19
sémantiická naplněnost strofy 100, 118

slabičné různotvary verše, jejich přibývání v poezii 16. stol. 17

slablka, její prozodická hodnota ve verši sylabotónickém a čistě sylabickém 68

Sládek J. V., k jeho strofice 98

sloka viz strofa

směry a proudy literární 42

souvztažnost vývoje verše a umělecké prózy 10

specializace v literární vědě 7

specifické funkce veršových forem 14

Spor duše s tělem, veršová forma signalizuje v různých zpracováních měnicí se vztah autorů k látce 19; o strofickém zpracování 94 n.

Stach Václav, jeho svědectví o rytmickém prožívání čistě sylabického verše 76; srovnání jeho básnické praxe a teorie 77 n.

statistické údaje, jejich cena pro určení podstaty verše 68, 70

Strofa — pevné strofy 39; vztah strofického členění k členění větěnému 89 n.; vztah strofy k významové výstavbě textu 90 n.; uplatnění strofy v lyrice 92; významová uzavřenost strofy a její porušování 91 n.; zvukové opakování ve strofě 91; využití hláskové instrumentace 94 n.; hranice mezi strofou a odstavcem 95 n.; různá interpretace téže strofy v případech, kde není strofické členění graficky naznačeno 97; klauzule strofy 98; obměny tvaru strofy z významového hlediska 98 n.; délka strofy 99 n., 118; sémantická naplněnost strofy 100, 118; do jaké míry je tvar strofy determinován vlastnostmi daného jazyka 100; přesahy ve strofě 101 n.; jednotlivé verše strofy bývají různé stavěny, i když jde o týž veršový různotvar 102 n.; rozložení rýmů a členění strofy 104 n.; myšlenkové členění strofy 106 n.; strofika a myšlenkové členění básně 110 n.; pevné strofické formy a jejich významová hodnota 114; vztah strofiky k lyrice 115; které středověké strofy měly zvláštní významovou hodnotu a proč 116 n.; optimální délka strofy 118

strofika odlišuje přímou řeč od autorské 92; dosud málo prací věnováno otázkám strofiky 86 n.; pro zkoumání strofiky nevystačíme se starší popisnou metodou 88; zvláštní významová hodnota strofy 89 n.; zklamané

očekávání 91; strofika a obsahové skoky I13; strofika při vzniku lyricko-epických skládek ve 14. stol. 116

styl metrický 59, 78; verš jako zvláštní jazykový styl 61

stylistické varianty 68, 105 n.

stylistika jako jedna z oblastí jazykovědně literárního bádání 7; stylistika veršová 58, 81

stylizace, verš jako stylizovaná přímá řeč 34

subjektivizující funkce verše 33

subjektivně zabarvené jazykové projevy, některé prvky přiznačné pro tyto projevy jsou usystemizovány a stylizovány ve verši 16

subjektivní moment při interpretaci výrazových forem umělecké literatury 53

subjektivní podtext ve veršovaných projevech 71

subjektivní prvek při vzniku žánrového povědomí 22

subjektivní uvědomování musí být bráno v úvahu při určování veršové kvality 57

syllabické jádro bezrozměrného verše 60; ve verši Dalimilovy kroniky 63; ve verši Hynka z Poděbrad 82

syllabický verš viz *čistě syllabický verš*

syllabizace verše, přibývání přesahů 73; v pobělohorské době 74; syllabizace verše bezrozměrného 84

syllabotónický verš, jeho vývoj z verše čistě syllabického a naopak 17; hranice s veršem čistě syllabickým v obrozené poezii 80

systémy veršové 54; pro jejich určení není rozhodující pouze matematické zjištění rytmotvorných prvků, je třeba brát v úvahu též rytmické citění, tedy subjektivní moment 55

Šotola Jiří, k jeho strofice 101 n.

Štilfríd, problém, zda jde o rytmickou prózu nebo o verš 51 n.

těžké doby verše měřítkem pro vnímání izosylabismu u verše syllabotónického 75; jejich nivelizace ve verši syllabotónickém 68 n.

Tichá Zdeňka, o charakteru bezrozměrného verše 66; o verši Rady zhovadilých zvířat a ptactva k člověku 84; soustavně se zabývá bezrozměrným veršem 84 n.

Tomaševskij Boris při zkoumání veršové pro-

- blematiky vychází z verše akademického 42; o čistě sylabickém verši 75 n.; o strofice Puškinově 103
- tónický verš**, jeho hranice s jinými veršovými systémy 57
- tónusmus**; jeden z prostředků podtrhujících členění jazykového projevu na celky sui generis 49
- typologie** synchronistická a diachronická 55
- typy veršové** 54, 55
- umělecká literatura** zahrnuje útvary veršované i prozaické, tvoříc z nich společnou strukturu 10
- umělecké mistrůství**, potřeba se jim soustavně zabývat 9; jeho zkoumání musí být součástí dějin verše 21
- umělecké ztvárnění**, nutnost zabývat se jeho otázkami v literární historii 8
- umělecký obraz**, jeho problematika se nesmí odtrhovat od otázek veršové formy, kterou je vyjádřen 9
- Umučení sv. Kateřiny**, srovnání výstavby s Životem sv. Kateřiny 110 n.
- uzavřenost významová** sloky a její porušování 91 n.
- Václavek Bedřich** jako literární historik 8
- varianty stylistické** 68; zdrojem pro vznik nové metrické normy 60; v rozložení rýmů ve strofě 105 n.
- vázaná řeč** 42, 43, 46
- verš** — souvztažnost jeho vývoje s vývojem umělecké prózy 10; vztah verše k určitému hodnocení zobrazované skutečnosti 14; dnes směřuje k lyrickému projevu 14; čistě sylabický verš se někdy vyvíjí z verše sylabotónického a naopak 17; účast mimojazykových činitelů ve vývoji verše 17; verš volný 18; forma verše je charakteristická pro žánrové povědomí 32; důvody sepětí verše s lyrikou 33 n.; verš jako stylizace přímé řeči 34; verš v dramatu 34; v lyrice 34 n.; v epice 35 n.; ve vývoji dramatu 36 n.; rozměrný a bezrozměrný 37, 38; ve vývoji lyriky 38; jako složka žánrového povědomí 39; akademický 42, 43; volný 43; maximálně prozaizovaný 46; psaný in continuo 46, 48, 51; znakem subjektivně zabarveného projevu 50; veršové typy, systémy a různotvary 54; hranice mezi nimi 55 n.; verš jako zvláštní jazykový styl 64; verš osmislabičný předělávan na verš bezrozměrný 66, 84; nivelizace protikladu těžkých a lehkých dob 68 n.; verš vyjadřuje subjektivní podtext 71; verš mluvní a zpěvní v době husitské a pobělohorské 74; verš čistě sylabický 76; sylabizace verše 73; verš sylabotónický a čistě sylabický 80; verš asylabický 80; sylabizace bezrozměrného verše 84; ve sloce jsou různé stavěny jednotlivé verše, i když jde o týž veršový různotvar 102 n.; verš zpěvní ve strofě 104; verš a próza jako dva základní výrazové prostředky literárních projevů 41
- veršová stylistika** 58, 81
- veršotvorné prvky** v jazykových projevech 46
- věta**, vztah členění větného k členění strofickému 89 n.
- Vlček Jaroslav**, pojetí jeho dějin 8
- vnitřní vývojová dynamika** verše jak ji vykládá lingvistika 17
- volný verš** 43; jeho tvar určován specifickými zvláštnostmi daného jazyka 18
- Vrchlický Jaroslav**, jeho jamb 79; k jeho strofice 102 n., 106
- vstávání a lehání slov** v čistě sylabickém verši (V. Stach) 76; obdoba tohoto jevu ve verši sylabotónickém 78
- výběr laktů** pro dějiny verše musí být determinován přihlížením k významové hodnotě verše 20
- vyhraněné („čistě“) formy** verše, význam jejich studia 54
- vytlačování osmislabičného verše** veršem bezrozměrným v 15. stol. a důvody tohoto procesu 17
- vývoj verše jako determinující činitel** ve vývoji poezie, odmítnutí této teorie 18 n.; vývoj verše determinován vývojem literárního žánru, nikoli naopak 35 n.
- významová hodnota verše** nám uniká tím více, čím více se vzdalujeme od současnosti 14; její proměny v historickém vývoji 15; dějiny verše se musí stát dějinami změn jeho významové hodnoty 20
- významová hodnota strofy** 89 n., 116 n.
- významová uzavřenost strofy** a její porušování 91 n.

významové kvality vznikající členěním jazykového projevu na verše 49

vztah verše a prózy 10; vztah verše k určitému hodnocení skutečnosti 14; vzájemný vztah veršů uvnitř téže skladby (co do jejich tvaru) 61; vztah veršové výstavby k jazyku 61

Woroneczak Jerzy, uplatnil matematickou metodu při stanovení podstaty bezrozměrného verše 60; o verši Dalimilovy kroniky 62 n., 80; o sylabické disimilaci v bezrozměrném verši 66

Závada Vilém, paratactické řadění představ v jeho básni 50

zklamané očekávání ve strofice 91, 101

změna významové hodnoty verše v historickém vývoji 15

znásilňování jazyka v básnictví; odmítnutí této teorie 71

zpěvní lyrika a strofa 94

zpěvní verš v husitské a pobělohorské době, jeho poměr k verši mluvnímu 74; ve sloce

104;

zvukově opakování ve sloce 91

žánry literární jsou kategorie vzniklé historicky ze spisovatelské praxe 31; morfologické a obsahové hledisko při jejich definování 24; apriorní povaha tradičního dělení na lyriku, epiku a drama 25; Beda Venerabilis o žánrech 25; morfologie a obsahové hledisko při definici žánru 26 n.; pro žánrové povědomí je charakteristická i forma verše 32; kritika třídění žánrů na rody a druhy 25; autorovo označení žánru nemusí být rozhodující pro odhalení soudobého žánrového povědomí 29; odraz téže skutečnosti v několika různých žánrech 26 n.

žánrové povědomí, verš jeho složkou 39; při jeho vzniku se uplatňují prvky formální i obsahové 27 n.;

Žitnanský V. M., o kompozici lyrických básní zakládající se na systému opakování 114

Život sv. Kateřiny, srovnání výstavby s Umučením sv. Kateřiny 110 n.